

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ES FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1909. év, október 1.

XIX. FÜZET.

XLVIII-ik évfolyam

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetnek meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utcza 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvezesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40–48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24–40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16–24 K.

Munkatársaink fizteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félévekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéetni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többé kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkesztik *Sugár Károly* és *Balogh Ernő* m. kir. főerdőmérnökök. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) ÉVFOLYAMA. Teljesen elfogyott.

AZ ERDŐÖR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEŒ ÉS FELELETEKBEŒ. Irta: *Bedő Albert*. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcszházi Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágócsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A TOLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: *Fekete Lajos*. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is *Selmeczhányán*.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

19. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☞

(Telefon: 37—22.)

Gyergyóban.

A „Petőfi-Társaság” pályázatán dicséretet nyert költemény.

Irta *Burger Artur*.

*A gyergyai nagy erdőben
Öreg fákat döntögetnek
S széjjelhordják a világba:
Ezt nyugatnak, azt keletnek;
Döntögetik napról-napra,
Csak úgy hull a karcsu szálfa —
S nincsen, aki elestében
Elsirassa, megsajnálja.*

*Hej, pedig be gyászos az a
Faledöntő zenebona,
Benne már a dalogató
Kis madárnak sincs otthona;
Jóreggeltől — késő estig:
Fejszecsapás, fűrészhangja...
Ez lett ma már a székelynek
Hajnali és estharangja.*

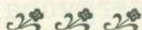
*Hol — mióta a jó Isten
Ezt a földet teremtette —
Ember még a szüzi földre
Bűnös lábát sohse tette,
Barna medvék s a farkasok
Ősi, sötét országában:
Gépek zúgnak, sisteregnek,
Kattogtatnak egyfolytában.*

*S ahol nemrég a nagy szálfa
Csucsával az eget verte:
Suta tönkök, mint a fejfák,
Szomorkodva állnak szerte...
És az a szél, mely a fák közt
Zúgó, büszke zenét zengett:
Most a földön siránkozva
Letört száraz galyat lenget.*

*Hol az erdő sűrűjében,
 Kristály vizű patakokban,
 Csalfa manók, játszi sellők
 Fürödtek a hűs habokban:
 Ott a pásztor terelgeti
 Itatóra tarka nyáját,
 S egykedvűen fűtörészi
 Molnár Anna bús nótáját...*

*Tündérbertes szép Gyergyóban
 Szomorkodva járok-kelek;
 A Rez felől gyászdalokat
 Búgatnak a fujó szelek;
 Bús dalokat, mik eltöltik
 Sirással a Maros táját:
 „Nem szereti már a székely
 Óserdejü szép hazáját.“*

*A kelő nap, a tűnő nap
 Aranyvörös, szép sugára,
 Nem esik már őserdőre,
 Öreg fenyők sudarára,
 Kopáron áll, csupaszon áll,
 Tarolva áll a hegytető:
 Székelyföld — haj — többé nem zöld,
 Székelyföld már — bús temető...*

A vizjogi törvény módosításáról.

Irta: Nagy Károly m. kir. erdőtanácsos.

Darányi Ignác dr. m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a vizjogról szóló 1885. évi XXIII. t.-cz. kiegészítéséről és módosításáról törvényjavaslatot készített és a napilapok közlése szerint azt az összes illetékes tényezőkkel letárgyaltatta. Azt hiszem, hogy ez a hiradás utóbbi tekintetben tévedésen alapszik, mert mitsem tudunk arról, hogy az erdészeti érdekeltégek mód nyújtott volna arra, hogy a törvényjavaslathoz hozzá szólhasson, pedig a törvényjavaslatnak egyik fontos részét erdészeti szempontból módosítandónak vélem, miért is indokoltnak találok a törvényjavaslattal e lapok hasábjain kimerítően foglalkozni.

Amint a törvényjavaslat cziméből is kitűnik, nem az egész vizjogi törvény kerül módosítás alá, hanem csak egy része, ámbár — amint a törvényjavaslat indokolásában is olvasható — a vizjogi törvény életbelépte óta szerzett tapasztalatok már régebben reá terelték a közfigyelmet arra, hogy ez a törvény revízióra szorul.

Előbbeni működésem terén magam is számtalan alkalommal meggyőződtem arról, hogy az 1885. évi vízjogi törvény számos olyan rendelkezést foglal magában, amiknek szigorú betartásával az érdekelt nagyközönségnek sok esetben érzékeny anyagi kára származnék. A törvény ugyanis nem számolva hazánknak egymástól sok tekintetben eltérő helyi s egyéb viszonyaival, ugyyszólván egyenlő elbánás alá veszi az összes vizeket. Már pedig ami helyes és czélszerű a Tisza és Duna alsó szakaszain, a legtöbb esetben nem felel meg a felsőmagyarországi határvidéki kisebb folyók és patakok vízügyeinél.

Igy tehát sajnálnunk kell, hogy az általános revíziót felölelő törvényjavaslat eddig még nem készülhetett el, ámbár az indokolás szerint erre a célra az anyaggyűjtés megindított és már igen becses előtanulmány is készült.

A szóban forgó törvényjavaslat csakis a legsürgősebb közgazdasági és közérdekű ügyekre vonatkozik.

Nevezetesen az ártézikutak furására nézve, nehogy a már nagy költséggel létesítettek vízhozománya veszélyeztessék, megfelelő óvintézkedést tervez.

A városi és községi vízvezetékek vízfőire, vagyis vízgyűjtő helyeire védőterületet állapít meg. Elősegíti, hogy ipari, mezőgazdasági és közlekedési vállalatok maguk számára kikötőhelyeket szerezhessenek.

Legfontosabb intézkedései azonban a vizierők értékesítésére s ezzel kapcsolatban a víztárolók, a nagy modern vízgyűjtő-medenczék, völgyelzáró gátak létesítésére vonatkoznak.

Bennünket erdészeket leginkább a legutóbb említett vízművek érdekelnek. Éppen ezért indokoltnak tartom azokkal kimerítőbben foglalkozni.

Ámbár hazai erdőgazdaságunkban a fának szárazon való kiszállítása mindinkább nagyobb mérveket is ölt s magam is teljes mértékben csatlakozom ama szaktársaimhoz, akik arra alkalmas helyen és megfelelő viszonyok és körülmények között ezt a szállítási módot igyekeznek életbeléptetni: mégis hazánk egymástól sok tekintetben eltérő faértékesítési viszonyaival, topografiai, hidrografiai és közgazdasági körülményeivel számolva, határozott meggyőződésemm az, hogy különösen a fenyőfának vizen való

szállítását hazánkban még nagyon sok ideig fogják gyakorolni. E tekintetben nem indulhatunk mi a külföld után, mert a mi viszonyaink nagyon sok tekintetben különböznek a külföldiektől. Sőt még hazánkban is egymástól lényegesen eltérő körülmények vannak. Így nem állíthatjuk azt, hogy ami egyik részén az országnak helyes és czélszerű, a másik részén szintén az lenne.

Nekünk erdőgazdáknak lehetőleg azt az elvet kell szem előtt tartanunk, hogy faanyagunkat lehetőleg csekély szállítási költséggel juttassuk a fogyasztókhoz, mert ezáltal végeredményben az erdőbirtok jövedelmét növeljük.*)

Itt különösen a máramarosi faértékesítéseket hozhatom fel példa gyanánt állításom helyességére nézve, ahol a fűrészek munkája már a lehető minimumra redukálódott és a még meglevő gőzfűrészeknek erőltetett üzemben tartása a kincstári faanyag olcsóbb értékesítését idézi elő.

Ezt az állítást saját tapasztalatomból merítem, de megerősíthetem e lapok folyó évi VI. számú füzetében a máramarosi kincstári faeladásokról közölt adatokkal is.**)

Azok a faobjektumok ugyanis, amelyeket gőzfűrész bérletével kapcsolatban adtak el, a kikiáltási áron felül 3·2 és 12·6⁰/₀ áremeléssel, a fűrészelési kötelezettség nélkül eladott faobjektumok ellenben 22·22, 24·21, 26·02 és 23·79⁰/₀, átlag 23·56⁰/₀ áremeléssel keltek el. „Könnyen belátjuk, — mondja az idézett cikk, — hogy mekkora teher a vevőre a fűrészelési kötelezettség, ha számba vesszük azt, hogy míg a gömbölyű fa leszállítása a Tiszán Szegedig m^3 -ként 1 K 90 fillértől 2 K 20 fillérbe kerül, addig egy m^3 fűrészáru (vasuton való) szállítása a be- és kirakás apróbb

*) Szükségesnek tartjuk itt megjegyezni, hogy a fának a szabad folyókon tutaj alakjában való szállítása kétségkívül olcsóbb, mint a vasuti szállítás. Ezt eddig nem is vitatta senki. A fa vizi szállításának hátrányai ott jelentkeznek, ahol e szállítás lehetővé tétele miatt költséges, teljes értékkel soha számításba nem vett berendezések szükségesek és a fa csak hosszas hevertetés után hozható ki az erdőből, ekkor is csak legértékesebb választékaiban, nagy apadékok árán és minőségileg már nem egészen ép állapotban. Az erdők mélyében tehát rendszerint a szárazföldi szállítás érdemel előnyt akkor is, ha azután vizen folytatja a fa útját a fogyasztási helyekre.

Szerk.

***) A máramarosi faeladások B. Z.-tól. Erdészeti Lapok 1909. évi VI. füzet 333. oldal.

költségein kívül, ugyanoda 8 K-ba kerül. 60⁰/₀ tiszta kihatál mellett ez a szállítási különbözet a gömbölyü fa m^3 -e után közel 3 K-t tesz ki.“

Máramarosban a kincstári és magánerdőkből évenként rendes körülmények között kitermelt és vizen tutajokban leszállított fenyőfa átlag 500.000 m^3 -re becsülhető. (A kilenczvenes években még ennél is többet vittek le a Tiszán.) A vizen való szállításnál tehát $500.000 \times 3 = 1.500.000$ K takarítható meg. Megjegyzem, hogy a többi alföldi városokba való szállítási költség alig kisebb a szegedienél.) Ez a tekintélyes pénzösszeg pedig csaknem egész mennyiségében a fuvar emelésére szolgál.

De ezenkívül vegyük figyelembe azt is, hogy tutajokon tetemes mennyiségű bükküzifát szállítanak le az alföldre, amiből az erdőbirtokosoknak szintén számbavehető haszna származik.

Nem terjeszkedem ki bővebben e kérdés tárgyalására most.

Még csak azt említem fel, hogy most, amidőn a bükküzifá-árakban oly nagymérvű árhanyatlás állott be, hogy a tűzifát alig lehet értékesíteni, vagy ha sikerül is, az elért faárak alig fedezik a termelési és szárazon való szállítás költségeit, hazánk egyes vidékein még az időközben beszüntetett fausztatás életbeléptetését sem tartom kizártnak.

Hazai erdőgazdaságunk érdekében tehát indokoltnak találom, hogy a vízügyi kérdéssel tüzetesen foglalkozunk, nehogy szerzett jogainkat feladva saját kárunkon későbbben okuljunk.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítőjének f. é. 5. száma után az Erdészeti Lapok f. é. VI. füzetében olvasható egy rövid cikk a vizerőtelepek és a fausztatás ellentétes érdekeiről. E cikk szerint a folyók felső szakaszaiban levő, erdészeti célokra szolgáló vízfogók befolyásolják az alantabb fekvő viziművek üzemét. Az usztatást elősegítő vízgyűjtők rendszerint nappal ürítettnek és éjjel elzártnak. Legellentétebb tehát az érdek akkor, amikor a vízmű világítási célokra szolgál és este szükségelné a legnagyobb vízmennyiséget. Kisebb az érdekellentét akkor, ha erőtelepről van szó, melynek legnagyobb vízszükséglete szintén a nappali órákra esik.*) Példa gyanánt idézi még a cikk a kolozsvári hidroeletromos telepnél a vízkivétel ügyét, ami a kincstár

*) Erdészeti Lapok 1909. VI. füzet, 339. oldal.

tulajdonát képező fausztatási jog érdekeivel eddig nem volt összeegyeztethető.

Számolnunk kell tehát előre is azzal, hogy a jövőben nagyon sok hasonló eset fordulhat elő, amennyiben a vízjogi törvény módosítása és kiegészítése erre alkalmas rendelkezésekkel éppen ilyen vizerőművek és víztárolók létesítésének megkönnyébbítését célozza.

Amióta villamosárammal nagy távolságokra munkaerőt vagyunk képesek átvinni, azóta a vízierők kihasználása egyes államokban óriási arányokban haladt előre. Hazai viszonyaink között a vízierők értékesítése kétszeres nagyfontosságú, mert hivatva lennének a vízierők pótolni kőszénhiányunkat, mert másrészt közgazdaságunk és elsősorban iparunk nagyarányu fejlődését az olcsó vizerőkre alapíthatnók. (Törvényjavaslatindokolás 12. oldal.)

A földmivelés- és kereskedelemügyi minisztérium megbízásából az országos vízépitési igazgatóság vízrajzi osztálya által végzett tanulmányok és felvételek szerint hazánkban 22 folyó vízvidéken erősebb vízfolyásoknak kihasználásra alkalmasnak ítélt szakaszain kerekszámban 1,700.000 lóerőt találtak. Nagyszámu helyeken az erő már a természetben koncentrálván jelenik meg. Hegyi vizeink energiája 900 km összes folyóhosszuság mentén 680.000 lóerőt képvisel, úgy hogy ezeken a folyókon a kilométerenkénti természetes vizerő átlagos értéke 750 lóerőt tesz ki.

Helyesen jegyzi meg tehát Nagy Dezső műegyetemi tanár „Az újabb vízgazdálkodás“ című nagyérdékű tanulmányában: nem ábránd tehát, amidőn a szemet pótló vagy helyesebben szólva szemet megtakarító munka forrásául az évi csapadék mennyiségét jelöljük meg.

Az újabb vízgazdálkodásnak szerinte egyik lényege, hogy a vizerőnek egész éven át való egyenlőségét lehetővé teszi, amit a víz visszatartásával ér el, amit hazai bányászatunk és erdészetünk már régen alkalmaz. Selmecbánya környékén az 1700—1744. években épült tavak közül még most is 16 tó van használatban. melyek mintegy 7 millió köbméter vizet tárolnak. Ugyancsak több bányászati tó van Verespatak vidékén. A fausztatás és tuta-
jozás céljaira kivált az erdőkinestár épített figyelemre méltó völgyzáró gátakat a Felső-Tisza völgyén. (Törvényjavaslat indokolása 19. oldal.)

De ezeken kívül Liptóban, Zólyomban, Görgényben és Szászsebes környéken stb. helyeken is számos vizimű szolgál tudomásom szerint a fausztatás és tutajozás céljaira.

Ezek között számra és jelentőségre nézve az első helyet a máramarosiak foglalják el.

Kellner Valér m. kir. erdőmester „A faanyagok vizen való szállításának rendszere és eszközei Máramarosban“ című értekezésében*) a máramarosi m. kir. erdőigazgatóság és a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületében a két Tisza, a Visó és Taracz folyókon és mellékpatakain 25 vízfogó gátat nevez meg, melyekkel összesen 3,202.000 m^3 vizet lehet gyűjteni. Ezek közül időközben néhányat ugyan használaton kívül helyeztek, de időközben újakat is építettek. Ha ezekhez hozzászámítjuk még a Taracz, Tabor, Rusz és Nagyág folyókon épített több gátat, a Máramarosban vízfogó gátak által gyűjthető víz mennyiségét legalább is 4,900.000 m^3 -re tehetjük. E gátak közül legelőbb a mokrankai készült el 1779. évben.

Azonban a modern vízgazdaságba beillő ily nagyobb szabású építmények hazánkban még hiányoznak. A modern víztárolóknak lehető nagy térfogatunak kell lenniök.

A víztárolóknak igen sokféle szerepe van. Kiváló sikerrel alkalmazták Franciaországban és legujabban Németországban az Odera vidékén egyes rohamos esésű völgyeknek ármentesítésére. Példa gyanánt hozza fel erre Nagy Dezső előbb idézett értekezésében a Porosz Sziléziában a Bober és Qais rakoncátlan folyók szabályozására 14,400.000 korona költséggel épült összesen 7-12 millió m^3 térfogatu három völgyzáró gátat, amelyek 1513 km^2 vízgyűjtő területnek vizeit annyira egyenlősítik, hogy ott az árvíz, amely Marklissa városban az 1897. évi árvízkor 12 millió K kárt okozott, ma már teljesen ismeretlen.

Az lenne hazánkban is a legideálisabb állapot, hogyha folyóink felső völgyeiben ilyen nagyobb szabású víztárolók épülnének, amelyek míg egyrészt a kis- és nagyvizek közötti különbségeket kiegyenlítenék, emellett a romboló árvizeket megszüntetnék s ezáltal a folyók alsóbb szakaszának környékén a lakosságra nagy teher-

*) Erdészeti Lapok 1883. évf. XI. és XII. füzet.

rel nehezedő folyamszabályozási költségek csökkentését idéznék elő, a felső szakaszokon hazánk iparának fejlesztésére szolgáló vizierőművek létesítését lehetővé tennék, végül a nagy szárazság és aszálynak kitett alföldi vidéken öntözéshez szükséges vizet is szolgáltatnának.

A törvényjavaslat indokolása szerint (l. 20. oldalt) azonban a nagy költségek teszik hazánkban rendszerint lehetetlenné, hogy nagyobb folyóvizek szabályozását, illetőleg egyes völgyek és síkságok ármentesítését a víztárolásra alapíthassuk. Így például a Béga szabályozása céljából 105 millió köbméter vizet kellene tárolni 21 tároló medenczében, amelyek építési költsége meghaladta volna a 19,400.000 koronát, míg a már meglévő védtöltések emelése s erősítése csak 9,600.000 koronát igényelt.

Indiában, Spanyolországban, Algírban, Egyiptomban a víztárolók öntözésre szolgálnak. Egyiptomban a Nilusnak 1902. évben épített asszuani zárógátja két kilométernél hosszabb koronával készült és 85 millió koronába került, de egy milliárd köbméter felfogott víztömegével öntözhetővé tett oly sivatag területeket, amelyek az odatelepített több mint százezer családnak jólétet teremtettek.

Nagyszámu víztárolók táplálják Franciaországban, Belgiumban és Németországban, Angliában a hajózható csatornákat.

Számos víztároló szolgál városi s községi vízvezetéki s ipari célokra.

Báró Ambrózy István, a Wiener Bauindustrie Zeitung 1902. 24. sz. után közli egyik memorandumában,*) hogy Európában összesen 189 völgyzárlat volt már abban az időben, melyeknek befogadó képessége 1098 millió m^3 volt.

Nagy Dezső idézett cikke szerint Weszfaliában 1904. év végén már 16 ilyen víztároló gát volt készen, amelyeknek összes költsége $24\frac{1}{2}$ millió márka. Az első gát az 1889—1891. évben épült remscheidi gát, amely 1 millió m^3 vizet gyűjt. Németországban épült völgyzáró gátak között legnagyobb az Urft patak zárógátja Gemünd községe mellett az Eifelben, amely a $375 km^2$

*) Memorandum a Béga fausztató csatorna temesvár-kistopolovecki szakaszának hajózhatóvá tétele tárgyában nagyméltóságú Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter urhoz. Temesvár, 1903.

csapadékterületről lefolyó évi 160 millió m^3 vízmennyiség egyenlősítésére készült és térfogata $45\frac{1}{2}$ millió m^3 . A 200 méter sugárral épült és a talaj alá 4—5 m -ig beépített zárófalnak összes magassága 58 m ., koronájának vastagsága 5·5 m ., alapjának legnagyobb vastagsága pedig 50·5 m . Összesen 10,200.000 K-ba került, úgy hogy 1 m^3 víz összegyűjtésének költsége nem egészen 11 fillér. A gyűjtött vizet táron át vezetik a mélyebben fekvő Rur völgyébe, hogy munkaereje egy gépházban nyolcz darab, egyenként 2000 lóerejű legnagyobb és 1500 lóerő legkisebb teljesítményű turbinával hajtott generátorral elektromossággá változtattassék át, amelyet alkalmas vezetésekkel a szomszéd ipartelepek között osztanak fel és a 30 km távolságban levő Aachen városáig vezetnek.

Az Illustrierte Zeitung, lipcsei képes folyóirat folyó év július elsején megjelent számában közli a Szászországban, Chemnitz mellett épített új völgyzárógát távlati képét és rövid leírását. Ennek magassága mintegy 2·5 m , hosszúsága a koronán 156 m ; 16·5 vízmélység mellett 600.000 m^3 víz gyűjthető a 8·55 ha kiterjedésű gátmedencében.

Hazánkban a szabad. osztrák-magyar államvasutttársaság Krassó-Szörény vármegyében Resicza környékén épít egy nagyobb szabású víztárolót.

Amint a napilapokból olvastam, egy francia társaság Otcacsák környékén épít mintegy 10 millió költségen hidroelektrotechnikai műveket. Egy másik társaság pedig a Dragán és Jád patakon körülbelül 30 millió költségen tervez nagyobb szabású víziműveket.

A zárógátakkal összegyűjtött vizek erejének értékét Nagy Dezső közlése szerint E. Mattern úgy fejezi ki, hogy egy gőzlóerő költsége évenként 415, egy vízlóerőé (Urítnál) 95 koronát tesz ki vagyis az utóbbi majdnem négy és félszer kisebb az előbbinél. (A törvényjavaslat indokolása szerint egy lóerőnek évi értéke mintegy 100—200 koronának felel meg és így a 100 lóerőt elérő vízierőmű mintegy 200.000 korona tőkeértéket képvisel.)

Hazánk felső vidékén számos ilyen víztároló gátat lehetne építeni, részint a mostani tutajozási vagy usztatási célokra épített gátak helyén, amelyeknek magassága 6—12 m között váltakozik, részint más alkalmas helyeken.

Ezek a víztárolók nemcsak a fentebb már említett czélokra szolgálnának, hanem az erdei termékeknek a mostaninál belterjesebb kihasználását és értékesítését is elősegítenék, mert iparüző és fatermékeket nagyobb mértékben igénylő, vagy éppen feldolgozó vállalatok keletkeznének olyan vidékeken is, ahol a kedvezőtlen értékesítési viszonyok és szállítási nehézségek és egyéb gátló körülmények miatt eddigelé még a műszaki czélokra alkalmas faanyagunkat sem vagyunk a kívánt arányban értékesíteni, hanem kénytelenek vagyunk azt kevésbbé értékes fagyártmányokká, sőt sok esetben tüziának feldolgozni vagy szénné égetni. Alkalmunk nyílnék emellett az eddig a kedvezőtlen értékesítési viszonyok miatt az erdőn visszahagyott, végeredményben azonban tekintélyes értéket képviselő alárendeltebb minőségű faanyagok értékesítése is.

Nemzetgazdasági szempontból is kiváló fontossággal bírnak a víztárolók, mert ezek hazánk csapadékdús felső vidékein épülnének, ahol állandó foglalkozást nyújtanának a vidéki lakosságnak s ezáltal a mindinkább növekedő kivándorlást csökkentenék. A víztárolók által összegyűjtött víz okszerű felhasználásával ezenkívül a csaknem minden évben az alföldön fellépő nagy szárazság káros hatását, ha nem is teljes mértékben, de legalább enyhíteni lehetne.

Örömmel üdvözölhetjük tehát erdészeti szempontból is ezt a törvényjavaslatot, mert ha annak végrehajtásánál érdekeink megvédésénél kellő elővigyázatot gyakorolunk, az hazai erdészetünk, mezőgazdaságunk, folyamszabályozásunk, az árvizek elleni védekezés, a hajózás stb. fejlesztésére üdvös hatással leend.

Áttérek ezek után a törvényjavaslat ismertetésére.

*

Az első négy szakasz az artézikutak létesítésére vonatkozik biztosítani kívánja a föld mélyében rejlő vizek okszerű kihasználását.

A 6. §. értelmében a hajózó és tutajozó, nemkülönben ipari (bányászati) és mezőgazdasági (erdészeti) vállalatok által kívánt és üzemüknél nélkülözhetlen kikötőkhöz, valamint be- és kirakodó helyek hiánya vagy elégtelensége esetén az 1885. évi XXIII. t.-cz. 157. §-ában megjelölt hatóság (vármegyékben az alispán, törvényhatósági városokban a polgármester) az utóbb idézett törvényczikk 60—62. §-aiban foglalt rendelkezések megfelelő alkalmazásával

szolgalmat állapíthat meg. E helyett azonban felek kivánságára a kisajátítást is engedélyezheti.

A szolgalom megállapítása vagy a kisajátítási jog engedélyezése iránti kérelemre nézve hajózó, tutajozó vagy ipari (bányászati) vállalatnál az illetékes kereskedelmi és iparkamara, mezőgazdasági (erdészeti) vállalatnál a mezőgazdasági kamarák szervezéséig az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, azután pedig az illetékes mezőgazdasági kamara határozathozatal előtt mindenkor meghallgatandó.

Házak, udvarok, kertek, valamint egyházi, vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeletes czélokra szolgáló vagy ilyen czélokra rendelt ingatlanok szolgalmnak vagy kisajátításnak nem lehetnek tárgyai.

Ez a szakasz nézetem szerint oly értelemben lenne kiegészítendő, hogy erdészeti ügyekben nem az Országos Gazdasági Egyesület, hanem az Országos Erdészeti Egyesület lenne meghallgatandó.

A 7. § a kikötő rendszabályokra és illetékekre vonatkozik.

A 8. §. Vízátörők és vízierőművek céljára a kisajátítási jog engedélyezését tárgyalja.

A 9. § szerint vízátörőkre, vízierőművekre, nemkülönben a városi, községi és vasúti vízvezetésekre az engedély abban az esetben is megadható, ha az említett művek létesítése szabad rendelkezés alatt álló vizek igénybevételét, vagy pedig akár szabad, akár hatósági rendelkezés alatt álló vizeken gyakorolt vízhasználatok *korlátozását* tenné szükségessé. A korlátozásért azonban kártalanítás jár.

Ez a szakasz az erdészek által gyakorolt fausztatás, tutajozás érdekeit közelről érinti. Az eljáró hatóságok között a kir. erdőfelügyelőségek lesznek annak idején hivatva arra, hogy az erdészet érdekei a vízhasználat esetleges korlátozásánál rövideget ne szenvedjenek.

10. §. Vízátörők szabad rendelkezés alatt álló vizeken is csak hatósági engedély alapján létesíthetők. Az erre vonatkozó alsóbbfoku határozat csak a földmivelésügyi miniszter megerősítésével válik jogerőssé.

11. §. Ipari (bányászati) vagy mezőgazdasági (erdészeti) vállala-

latoknál iváshoz, itatáshoz és gépek táplálásához szükséges vizek biztosítására a hatósági rendelkezés alatt álló vizeken gyakorolt vízhasználatok korlátozásának — az eredeti vállalat veszélyeztetése és kártalanítása mellett — abban az esetben van helye, ha az említett üzemekhez feltétlenül szükséges víz más módon vagy egyáltalán nem, vagy legalább is gazdaságosan be nem szerezhető.

A 9. §-nál tett észrevételemet erre a szakaszra is vonatkoztatom.

Fontos rendelkezései vannak a 12. §-nak, ezért csaknem szó szerint idézem.

Ha oly vízrendezés vagy oly vízhasználat következtében, amelynek céljára a törvény kisajátítási jogot ad, valamely addig már fenállott vízhasználat üzemvíz nélkül maradna, az új vállalat tulajdonosa az elvont vízzel egyenértékű üzemvizet a hatóság megállapításához képest természetben szolgáltatathatja ki.

A már fenállott vízerőműtől elvont vízerő ugyancsak a hatóság megállapításához képest akár nagyobb nyomású vízerővel, akár megfelelő villamos árammal, vagy más hajtóerővel helyettesíthető.

A kártalanításra jogosult fél azonban az elvont üzemviznek, illetőleg hajtóerőnek ilyenén helyettesítését nem követelheti.

Az átalakításból előálló összes költségeket, nemkülönben a szünetelésből származó veszteségekért vagy egyéb hátrányokért járó kártalanítást az új vállalat tulajdonosa tartozik viselni.

Ha a természetben szolgáltatandó üzemvíz vagy hajtóerő állandó kiszolgáltatása veszélyeztetettnek mutatkozik, a hatóság az új vállalat tulajdonosát kellő biztosíték adására kötelezi.

E rendelkezésekkel a régi vízhasználatot gyakorló érdekei, nézetem szerint, kellő figyelemben részesülnek, csak a foganatosításnál kell az érdekelteknek óvatosaknak lenni.

A 13. § szerint, ha a fenálló vízhasználatokat vizpazarlással gyakorolják, illetőleg ha az ily vízhasználatokra engedélyezett vízmennyiség nagyobb, mint amennyire okszerű berendezés, vagy helyes kezelés mellett szükség van, ily vízhasználatokat a hatóság, amennyiben ez más vízhasználatokra szükséges, a kellő mértékre leszállíthatja.

Ha a vízhasználatok ezen rendezésénél a meglévő műveknek bármilyen átalakítására lenne szükség, annak költségeit, valamint

az átalakításnál beálló szünetelést és egyéb hátrányokért járó kártalanítást az tartozik viselni, kinek vízhasználata érdekében a vízmennyiség leszállítása történik.

14. §. A víztárolóknál és vízierőműveknél az engedély tartama 50—90 évben állapítható meg.

15. §. Vizhiány esetére a víztároló, vízierőmű vagy vízhasználat engedélyesének kérelme alapján a vizhiány türését a hatóság — kártalanítás mellett — az elsőbbségre igényt tartó vízhasználatokra is átháríthatja.

A hatóság a kártalanítás fedezésére biztosítékot állapít meg, amelynek letétbe helyezése előtt a határozat nem hajtható végre.

Ha a víztároló, vízierőmű vagy vízhasználat vizhiány esetében más ugyanilyen természetű vízhasználat vagy vízierőművel áll szemben, ezek között a vizhiány türésére nézve az 1885. évi XXIII. t.-cz. 34. §-a irányadó (vagyis a legujabb vízhasználatra jogosított, egyenlő viszonyok között pedig az tartozik tünni, aki rendes körülmények között a vizet mint utolsó használná).

16. §. A víztárolók használatára a hatóságtól mások is nyerhetnek engedélyt.

17. §. Akik 100 lóerőt meghaladó vízierőművet kívánnak létesíteni, az engedélyezési eljárás kérelmezését megelőzőleg kötelesek azt az elsőfoku hatóság útján a tervezett vízierőmű helyének és céljának körülírásával a földművelésügyi miniszterhez bejelenteni.

A minisztérium a 100 lóerőt meghaladó vízierőket külön rendelkezésre tarthatja fenn és azokat a vontatás, mezőgazdaság- és iparfejlesztés céljaira állami vagy más vállalatnak átengedheti.

Nem ártana — nézetem szerint — ezt a szakaszt esetleges félremagyarázások elkerülése végett kiegészíteni oly módon, hogy a mezőgazdaság szó után az erdőgazdaság beiktatassék.

18. §. A 100 lóerőt meghaladó vízmű engedélyese köteles az engedély elvesztésének terhe alatt a vízierőmű kiépítését az engedély érvénybeléptétől számított egy év alatt megkezdeni és az engedélyokiratban megállapított határidőre befejezni. Megokolt esetekben a hatóság e határidőket meghosszabbíthatja.

Ez a megszorítás nagyon helyes intézkedés, mert ezáltal esetleges spekulációkat meg lehet gátolni.

19. §. A kisajátítási jogot a földmivelésügyi miniszter engedélyezi; a kereskedelemügyi miniszter ügykörét érintő kisajátításnál ezzel egyetértően intézkedik.

20. §. A kártalanítási kérdések lebonyolítására az 1885. évi XXIII. t.-cz. 170. és 171. §-aiban foglalt rendelkezések irányadók.

21. §. A közigazgatási bíróság előtti eljárásnak van helye a közigazgatási bizottság azon határozata ellen, amelylyel 1. artézi-kutaknál a hozzájárulást megállapítja; 2. a 6. § értelmében megállapított szolgálomak használata és megszűnése tárgyában jogosított és terhelt között előforduló vitás kérdéseket eldönti; 3. a 15. § értelmében a vízhiány eltűrésének áthárítása iránt intézkedik; 4. a víztárolók vízmennyiségének, másoknak adott hatósági engedély következtében (16. §) a már létező munkálatoknak, valamint az e munkálatok fentartásának s a rajtuk szükséges változtatásoknak költségeihez való hozzájárulást megállapítja; 5. a vizerőre nyert engedélyt a 18. § alapján megszüntnek nyilvánítja.

22. §. Kihágást követ el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: 1. aki a megállapított védőterületen belül engedély nélkül furásokat eszközöl; 2. aki a jelen törvény 1. §-ában említett munkálatokat engedély nélkül foganatosít; 3. aki közhasználatra szolgáló vízvezetékek vagy közhasználatra szolgáló kutak és források részére megállapított védőterületen belül a hatóság által eltiltott munkálatot létesít vagy ily használatot gyakorol, továbbá aki a védőterületen belül engedélyhez kötött munkálatot vagy használatot engedély nélkül létesít vagy gyakorol; 4. aki az engedélyezett vízhasználatot az engedélyokirat rendelkezései ellenére gyakorolja.

23. §. A jelen törvény rendelkezései, amennyiben a hajózást vagy a magyar szent korona országait közösen érdeklő folyók ügyeit érintik, Horvát-Szlavonországra is kiterjednek.

24. §. A törvény végrehajtásával a 21. §-ra nézve a minisztérium, egyebekben a földmivelésügyi és a kereskedelemügyi miniszterek bizatnak meg, akik Horvát-Szlavonországra nézve Horvát-Szlavon- és Dalmátországnak bánjaival egyetértőleg járnak el.

A magyarországi vízierők kihasználása — a napilapok szerint — már is élénken foglalkoztatja úgy a belföldi, mint a külföldi vállalkozó köröket s kétségtelen, hogy a törvényjavaslat törvényerőre emelkedése után a vízierők kihasználása terén élénk tevékenység fog megindulni.*)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

FELHIVÁS

az Országos Erdészeti Egyesület t. Tagjaihoz.

A Országos Erdészeti Egyesület tulajdonát képező *Horváth-Sándor-alapítványnak kamataiból* a folyó évben az ötödik 1000 koronás jutalomdíj ki lesz adható. Ezzel a jutalomdíjjal alapszabályaink 156. szakasza szerint az egyesületnek oly tagja jutalmazandó, akinek munkássága az erdőgazdaság gyakorlati vagy tudományos művelése terén, így az erdőgazdaság gyakorlati intézése, a szakoktatás vagy szakirodalom terén, avagy az erdőgazdaság fejlődésére szintén kiható kísérletezés, föltalálás vagy felfedezések terén általánosságban vagy bizonyos ágazatra nézve sikeresnek és hasznosnak s ennélfogva elismerésre méltónak találhatik.

Az Országos Erdészeti Egyesület minden tagjának jogában állván kellően indokolt javaslatot tenni, hogy az elismerő jutalomra az egyesület tagjai közül kit tart legérdemesebbnek, van szerencsénk az egyesület tagjait tisztelettel felkérni, hogy e jogukkal élni és javaslatukat az egyesület elnökségéhez intézett levélben november hó 15-ig beküldeni sziveskednének.

Névtelen ajánlólevelek figyelemben nem részesülnek.

Az elismerő jutalmat az igazgató-választmány december hóban tartandó rendes ülésén az egyesületi tagok részéről jutalmazásra ajánlottak közül a legérdemesebbnek titkos szavazással ítéli oda.

Budapesten, 1909 október hóban.

*Az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.*

*) L. Magyarország 1909 április 25-iki számát.

II.

FELHIVÁS

a „gr. Tisza Lajos“, a „Wagner Károly“, az „Erzsébet királyné“, a „Luczenbacher Pál alapítvány“-ból és a Faragó Béla-féle alapítványból kiosztandó segélyek ügyében.

Az Országos Erdészeti Egyesület fenn megnevezett öt jótékony alapítványából a folyó évi segélyek ez évi december hóban osztatnak ki. Az elsőnek a kamataiból az olyan önhibájukon kívül szorult helyzetbe jutott magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek nyerhetnek anyagi támogatást, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek első belépésüktől kezdve mostanáig legalább öt éven át tagjai voltak s mint ilyenek, tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A második alapítványból pedig az olyan erdőtisztai és erdőaltisztai özvegyek és árvák nyerhetnek segélyt, kiknek férje, illetőleg atyja az Országos Erdészeti Egyesületnek állandóan és szintén legalább öt éven át tagja volt és tagsági kötelezettségét teljesítette. A harmadik alapítvány segélyeért olyan elhalt magyar erdőtisztek árva leányai folyamodhatnak, kik az egyesületnek halálukig s szintén legalább öt évig tagjai voltak és tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A negyedik alapítványból hasonló feltételek mellett erdőtisztai özvegyek és árvák, az ötödikből erdőtisztek és altisztek árvái nyernek segélyt.

Ezen feltételekhez képest felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy hiteles okmányokkal felszerelt *bélyegtelen* folyamodványaikat legkésőbb folyó évi november hó 10-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám, II. emelet) nyujtsák be.

A folyamodványban kitüntetendő: az élvezett fizetés vagy nyugdíj és nevelési pótlék összege, az összes gyermekek száma, kora és foglalkozása, nemkülönben az, hogy azok részesülnek-e máshonnan segélyben (alapítványi hely., ösztöndíj, állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segítő alap stb.).

A titkári hivatal.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

Kereskedelmünk és iparunk az 1908. évben. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, mint minden évben, ugy a mult évről is összeállította és a közelmultban közreadta évi jelentését, amelyben szemlét tart kereskedelmünk és iparunk különféle ágazatai felett, a nagyobb czégek részéről rendelkezésére bocsátott adatok alapján.

Az erdei terményekkel való kereskedelemmel és a faiparral aránylag röviden végez a jelentés. Kevés jót mondhat róluk s t. olvasóink kevés újat merithetnek a mondottakból.

A legtöbb panasz a keményfakereskedelem terén merült fel, amelynek a magas belföldi faárak mellett az oroszországi versenynyel kellett küzdenie, amely tölgyfánk számos piacát elhódította.

Kevésbé kedvezőtlen, habár korántsem jó volt a puhafakereskedelem helyzete az 1908. évben.

A cserkéregkereskedés terén a fenálló kartel lehetővé tette, hogy az árak sülyedése megakadályoztassék, sőt azok a német birodalomba irányuló kivitelben métermázsánként 50 fillérrel emeltessenek. Kivitelünk egyébként ezen a téren ismét lényegesen csökkent. 1908 tavaszán 100 kg tölgykéreg tövön a következő árakon volt kapható:

Prima	8.50 K.
Original	6.50 "
Sekunda	4.50 "
Tertia	3.00 "

Ehhez a feldolgozási költségek hozzászámítandók.

A butor-, láda- és papiriparnál egyaránt rossz üzletmenetről panaszkodik a jelentés. A papir- és celluloseipar részéről itt is kísért az a többször, napilapokban is hangoztatott kívánság, hogy a kincstári erdők külön kedvezményekben részesítsék ezt az iparágat. Ez azonban az egyenlő elbánás elvébe ütközik s ekként teljesen reménytelen kívánság. A kincstári erdők a fának nyilvános árverésen való eladásától nem csupán fiskális, hanem erkölcsi okokból sem térhetnek el. Azt, hogy a papirgyártásra legalkalmasabb

fát a kincstár külön eladja s ezzel segítse elő, hogy a papirgyárak szükségletüket közvetlenül szerezzék be, méltánylandó kivánságnak tartanók, e helyett azonban olcsóbb árak, hosszú lejáratu szerződések iránti kivánságokat hallunk, amelyek természetesen nem csupán a kincstár, hanem a faérdekeltség többi tagjai szempontjából is teljesíthetlenné, amint erre a Magyar Faipar és Fakereskedelem f. é. 12. számában igen találóan reámutat.

A magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság jelentése a magyar szent korona országainak 1907. évi külkereskedelmi forgalmáról. A magyar statisztikai értékmegállapító bizottság, illetőleg jobban mondva a m. kir. központi statisztikai hivatal néhány év óta külön részletes jelentést ad ki az ország külkereskedelmi forgalmáról, amelyben egyben indokolja az értékmegállapításkor követett eljárást, illetőleg az alkalmazott egységárakat. A munka nagy körültekintéssel és részletességgel számol be külkereskedelmi forgalmunkról s csupán az volna kívánatos, hogy korábban jelennék meg. A közelmúltban megjelent kötet csak az 1907. évvel foglalkozik. A kötet ára 6 K.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ujházy Dénes †. Megemlékeztünk röviden már mult számunkban rozsnnyóányai Ujházy Dénes ny. kir. közalapítványi erdőtanácsos elhunytáról. Életrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze: Mint Ujházy Dániel rozsnnyói szenátor és földbirtokos fia született 1837-ben Rozsnnyón. Középkiskoláit szülőhelyén és Késmárkon végezte. 1857—1859. években végezte a máriabrunni erdészeti akadémiát. Szolgált a máramarosszigeti jószágigazgatóságnál, az Andrassy grófok gömöri birtokán, majd Diósgyőrön és Visegrádon. Innen lépett át 1865-ben a márianosztrai közalapítványi erdési állásra, de már 1871-ben mint erdőmestert látjuk Mislyén, 1876-ban Pécsváradra, 1879-ben pedig Csákvárra, Temes megyébe helyeztetett át. 1901-ben lett itt erdőtanácsos és 1902-ben nyugalmomba vonult, mely alkalommal az akkori kultuszminiszter elismerését nyilvánította neki sok évi buzgó szolgálataért. Az elhunyt szigoruan vett hivatalos teendőin kívül a kopárerdősítés és az

amerikai dió meghonosítása terén is buzgólkodott és társadalmi (egyházi) téren is minden irányban kivette a maga részét.

Tanulmányút a máramarosi havasokra. Pirkner János miniszteri tanácsos, országos állattenyésztési felügyelő vezetésével birtokosokból és nagyobb uradalmak vezető gazdatisztjeiből álló társaság volt a máramarosmegyei havasokban, hogy ott a földmivelési miniszter által kezdeti reformot a helyszínen tanulmányozza. A társaság két napot töltött a havasokon, amelyek kitűnő utakkal vannak összekötve s a havasi gazdálkodás megokolta modern istállókkal ellátva, az ott legelő jószág befogadására, kedvezőtlen időjárás esetére. Ugyancsak megsejmelte a Mencsik havason a társaság az állami tejszövetkezet új berendezésű gőzüzemű tejfeldolgozó telepét, amely Mencsik Sumjaska és Sasul havasokon legelő tehének tejét dolgozza föl vajjá és sajtjává. Meggyőződött arról a tanulmányozó társaság, hogy a földmivelésügyi miniszter az egész havasi gazdálkodást helyes mederbe tereli, okszerűvé és jövedelmezővé változtatja s a havasi legeltetést kivévén néhány uzsorás kezéből, annak hasznát tényleg a rutén nép fogja látni. A havasok földadata egyébként a síkvidék kiváló tenyészteteinek növendékállatai egészséges nevelő települ is szolgálni. Ez irányban is megtörtént az első lépés, amennyiben Pirkner János már megalakította az első havasi legeltető szövetkezetet Széll Kálmán elnöklésével s a Sasul havason a tanulmányozóknak alkalma volt látni a szövetkezet állatállományát, amely a legkitűnőbb állapotban, megedzve kerül télire az istállóba. A szövetkezetnek legkiválóbb tenyésztőink a tagjai: Hunyady József gróf, Festetich Vilmos gróf, Paiss Gyula, Elek Ernő stb. E kirándulás egyuttal alkalmul szolgált arra is, hogy az e havasokon kiépített s 20 km-nél hosszabb uthálózat kiépítését jelző emléktáblát, amely röviden jelzi, hogy az ut 1909-ben Darányi Ignác minisztersége idején épült, s amelynek alapot egy sziklalap szolgáltató, Pirkner János a társaság jelenlétében, beszéd kíséretében leleplezze s az utat létesítő állami erdészeti tisztikar gondozásába ajánlja. Különös elismeréssel voltak a tanulmányozók ama kiváló ügybuzgalom iránt, amelylyel az erdészeti személyzet Tomcsányi Gusztáv erdőigazgató vezetésével a havasi gazdálkodás reformjának eszméjét a gyakorlatban megvalósítani igyekezik, aminthogy Magyarország

1 $\frac{1}{2}$ millió kat. hold kiterjedésű havasi legelőit csakis a legkiválóbb állami szervezetünk — az erdészet közreműködésével lehet oda fejleszteni, hogy az elsőrendű tényezője legyen a mi állattenyésztésünknek. A tanulmányozó társaság legnagyobb elismeréssel adózott a látottakért. A fejlesztés munkájához azonban a kormány fokozott támogatását mind igen fontosnak tartják.

A napilapokból merített ezen hírrel kapcsolatosan érdekesnek tartjuk ideiktatni Jeszenszky Pál egyes. titkárnak az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési osztálya elé f. é. február hó 4-én a havasi legelők kihasználásáról előterjesztett javaslatát, illetőleg annak rövid összefoglalását.

Az előadói javaslat azon helyszíni tanulmányokból indul ki, amelyeket előadó az OMGE.-nek m. é. havasi kirándulása alkalmából tett, emellett azonban hangsúlyozva említi *Bekény Aladár**) és *Berendi Béla* idetartozó munkáit, mint forrásait.

A hazai havasi legelőknek eddig teljesen elhanyagolt ügyét felkarolandónak véli az előadó elsősorban az ottani nép anyagi boldogulása, másodsorban a sik- és dombvidék állattenyésztésének fejlesztése és egészséges alapokra való fektetése érdekében. Több mint 300,000 holdat kitevő elkopárosodott, tulterhelt legelőink csakis a havasi legelők igénybevételével lesznek tehermentesíthetők.

A földmivelésügyi miniszter csak a legutóbbi 1—2 évben fordít évi mintegy 150.000 K-t a havasi gazdálkodás fejlesztésére. Elenyészően kevés ez a megoldandó feladatokhoz képest és mégis már ennek a kevésnek hatása is kimutatható, különösen a máramarosi havasokon, amelyek felszerelésére és javítására 5 év alatt (1904—1908) 94.000 K-t fordított a kincstár. Ezt a nagyon csekély összeget a máramarosszigeti erdőigazgatóság rendkívül nagy szakértelemmel és hasznothajtóan használta fel. A minisztérium elé terjesztett egyik jelentésében az erdőigazgatóság hangsúlyozza, hogy legalább évi 100.000 K-t tudna a kezelése alá tartozó havasokon felhasználni, hogy azok belátható időben rendbehozhatók és jövedelmezők legyenek.

Az eddig berendezett 6 havas közül, amelyekre bárczázás útján vétetnek fel a legelőállatok darabonként 4·4—5·5 K idénybér

*) Erdészeti Lapok, 1902. évf.

és 3—4 K istállóbér ellenében, az egyiken a következő eredmények értek el: 128 drb. válogatott jó fejőstehén 104 napi havasi legeltetés alatt 69.800 l tejet szolgáltatott, illetőleg ennyi dolgoztatott fel. 1 kg vaj előállítására átlag 19·5 l tej volt szükséges. Készült 3570 kg vaj (à 2—2·4 K), 240 kg gróji sajt (à 1 K), 1520 kg turó (à 40 f.) és 17.000 kg lefölözött tej (à 2 f.). Brutto bevétel 4 hó alatt 9155 K, kiadás 1702 K, tiszta jövedelem 7453 K. Egy-egy tehénre átlag 58 K tiszta haszon esik és a tej literje átlagban 10·6 f-rel értékesült. Óvári sajt termelése esetén egy-egy tehén 100 K-t is jövedelmezhet 4 hó alatt.

Jeszenszky Pál határozati javaslata a következő volt: Tekintettel havasi legelőink óriási kiterjedésére, kiválóan jó minőségére s ezidőszert még kihasználatlan voltára, tekintettel továbbá azokra a kiváló eredményekre, melyeket a nyugati államok havasi legelőgazdálkodásuk okszerű kifejlesztése révén elértek, nemkülönben tekintettel azokra a már is figyelembe veendő eredményekre, melyekre az állam részéről eddig történt igen szerény befektetések révén idehaza is már reámutathatunk, a szakosztály ugy általános közgazdasági, mint különösen a hegyvidéki nép anyagi helyzetének javítása és az ország állattenyésztésének fejlesztése érdekében a havasi legelők hozzáférhetővé tételét s az okszerű havasi legelőgazdálkodás fejlesztését mulaszthatatlanul szükségesnek tartja.

Évégből kívánja: *a)* hogy a földmivelésügyi kormány az erre irányuló akciót az eddiginél sokkalta fokozottabb mértékben indítsa meg s ennek megfelelő hitelt állítson be költségvetésébe;

b) hogy ugy a sik- és dombvidéki, mint a havasi legelőkre vonatkozó ügyek a földmivelésügyi minisztériumban egy kézbe, még pedig szakemberek kezébe csoportosíttassanak s mint az állattenyésztéssel legszorosabb kapcsolatban álló teendőik, az állattenyésztési főosztály ügykörébe utaltassanak. *A havasi legelők kezelése és ellenőrzése azonban a kiadandó szabályrendeletek és utasítások alapján az illetékes erdészeti hatóságokra bízandó* (a havasi legelőknek a fatenyésztéssel és erdészettel való kapcsolatánál fogva);

c) hogy a havasi legelők hozzáférhetését, kihasználását és az okszerű havasgazdálkodás fejlesztését biztosítani hivatott intézkedések szabályrendeletileg megállapíttassanak;

d) hogy havasi legelőink pontosan felméréssenek és törzskönyveztessenek:

e) hogy havasi kísérleti állomások szerveztessenek.

Az OMGE. állattenyésztési szakosztálya s majdan választmánya is ezen javaslatot azzal a módosítással fogadta el, hogy a legelőügyeknek a földművelésügyi minisztérium mely főosztályába leendő utalására nézve közvetlen javaslatot nem tesz, hanem az előadó erre vonatkozó javaslatát csakis a felterjesztés indokolásába veszi be, hogy továbbá a havasi legelők kihasználására és gondozására nézve külön törvényt tart szükségesnek. (Szemere Huba indítványa.)

Tüz Pojana-Mörulon. Az ohábabisztrai m. kir. erdőgondnokságban f. évi augusztus hó 1-től 6-ig több helyen pusztított nagyobb arányu erdei tűz, mely részben gondatlanságból, részben gyújtogatás folytán keletkezett.

Legelőször a Valea Reu nevű vagonközségi erdőrész égését vettük észre, mely erdőrészt *Holczner* Gyula lugosi fakereskedő vásárolt meg terület szerint tövön.

A tűz már harmadnap óta dult, mert 1-én és 2-án ünnep lévén, a munkások a vágásból hazamentek. Ekkor azonban már oly mérvet öltött a kiszállításra elkészített fenyőrönkök égése, hogy megközelíteni sem lehetett; a védekezés tehát a szomszédos területek megvédésére szorítkozott s a tűzvédő pászták készítésével sikerült is a tüzet 4-ed napra lokalizálni. E helyen elégett mintegy 10 ezer m^3 fenyőfűrészfa és körülbelül 150 kat. hold álló erdőben a fák megperzselődtek.

A vállalkozó kára 80 ezer koronára tehető, az erdei termény biztosítva nem volt.

Aug. hó 5-én reggel jelezték a Bisztra völgy felső részéről lejövő vadőrök, hogy a völgynek balpartján elterülő régi kincstári vágások nagyobb kiterjedésű területén több helyen erdei tűz van.

Ujabb tüzoltó munkaerőről kellett tehát gondoskodni, mert a fűrészgyári munkások kimerültek.

Daczára annak, hogy aug. hó 3-ikán már a közeli községek és a járási hatóság is értesültek az erdőégésről, csendőrök fedezete mellett csak aug. hó 6-án este jelent meg 60—70 tüzoltó mun-

kás a lakosság köréből, melynek tulnyomó részét asszonyok és leányok képezték.

Ugyancsak 6-án virradóra mintegy 200 közöshadseregbeli katona is kivonult Karánsebesről a pojánamöruli Holczner-féle égő vágás oltásához.

Az aug. hó 5-én este és éjjel dühöngött szélviharban örületes gyorsasággal terjedt el a tűz, úgy hogy 6-án reggel mintegy 600 kat. hold letarolt területen harapódzott el a futó tűz és a Winkler testvérek szerződéses fakereskedő cég által kikezelt kincstári 1908. és 1909. évi favágásokban szanaszét fekvő fenyő-épületfát is elhamvasztotta.

A már-már félelmesen veszedelmessé váló tüzet, mely a Pojána-Mörul fűrésztelepet és tartozékait is pusztulással fenyegette, aug. hó 6-án délután $1\frac{1}{2}$ órakor megeredt és tartós záporosó fékezte meg, mely 6 órán át áztatta a vidéket és a 7-én éjjel beállott és szintén 6 órán át tartott kiadó esőzés oltotta el végleg.

Bizony e nélkül az eső nélkül még nagyobb károkat okozott volna e tűz az álló fenyvesekben, melyeknek már csaknem határait nyaldosta.

A kár a kincstári régi vágásokban látszólag nem nagy, mert annak alig számbavehető kis része volt mesterségesen beerdősítve; a tűz leginkább az elegyes állományból kitermelt fenyőfákból származó vágáshulladékot hamvasztotta el és a visszamaradt bükkfákat pörzsölte fel.

Érzékeny kára van azonban a Winkler testvérek szerződéses vállalkozóknak, a vágásterületén elszórtan fekvő megszenesült műfarönkök elértéktelenedése folytán. A kár nagyrésze azonban megtérül, mert a vágás terményei biztosítva voltak.

A hirtelen bekövetkezett záporosó az erdőtalajon fekvő hamut kilugozva a patakokba sodorta, amitől ismét — különösen a mellék-völgyekben — sok pisztráng veszett ki; a megdőglött pisztrángokat már 7-én kilószámra százával fogdosták ki a munkások a Bisztra folyóból.

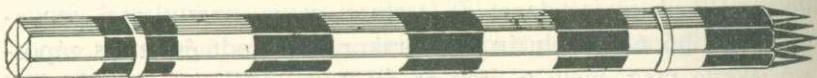
Ez is elég érzékeny kár a szépen megindult halgazdaság rovására s mint ritkán észlelhető esetet tartom felemlítendőnek.

Uj kitűzőrudak földmérők részére. Ujabban a földmérők részére háromszög keresztmetszettel bíró igen czélszerű kitűzőrudak kerültek forgalomba, amelyek előnye különösen az utazásnál tűnik fel.

Amint az alábbi ábrából látható, a kitűzőrudak akként csomagolhatók össze, hogy hat darabot összeszajjzva, a hatszögű keresztszelvény átmérője mindössze csak 55 mm-t tesz ki s így e rudak az utazásnál igen könnyen kezelhetők.

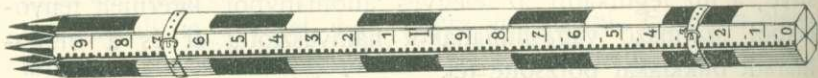
Egyébként pedig, hasonlóan a gömbölyű keresztszelvényű kitűzőrudakhoz, vassarival vannak ellátva s 20—20 cm távban váltakozva vörös-fehér színre mázolva.

Az ilyen utazáshoz alkalmas kitűzőrudkészlet ára 24 korona.

1. ábra.

A legutóbbi időben Gyuran cs. és kir. gazdasági felügyelő ajánlatára Neuföher és fia cs. és kir. udvari mechanikus (Wien, I. Kohlmarkt 8.) még egy lényeges javítást is eszközölt a kitűzőrud készleten. Ugyanis az egyik kitűzőrud külső hosszoldalát centiméterbeosztással látta el, miáltal az mint távolságmérő- és szintezőlécz is alkalmazható.

2. ábra.

Ha az utóbbi czélokra akarjuk használni, úgy a centiméterbeosztással ellátott rudat hegyes sarujával felfelé fordítva, a tompa végén lévő vas lapjára állítjuk, ami egyúttal a 0-pontot jelzi.

Az ilyen berendezésű kitűzőrudkészlet 8 koronával drágább, tehát ára 32 korona.

Czélszerű még ezenkívül a rudak kimélése szempontjából a készletet az utazásnál vízhatlan vászonzból készült áthuzatban hordani, melynek ára szijastól 16 korona.

Készül Neuföher és fia cs. és kir. udvari mechanikusnál (Wien, I., Kohlmarkt 8. és Hartmannngasse 5.).

Fadöntés elektromos árammal. Jóllehet a rendszeres erdőgazdálkodás az Egyesült-Államokban még gyermekkorát éli, viszont a fatermelés és kiszállítás terén helylyel-közzel élelmesség tekintetében az amerikaiak felülmulják a művelt óvilágot.

Ugyanis óriási kiterjedésű erdőségek kerülvén tarolás alá, ezekben az emberi kéz munkája mindjobban háttérbe szorul; eleinte vízszintes irányban működő gőzfűrészeket alkalmaztak a döntésnél, de csakhamar belátták, hogy a nehézkesen kezelhető és tűzveszélyes gőzgéppel nem sokra mennek. Legujabban az elektromossághoz fordultak s a kísérlet kitünően bevált. A hajtó gőzgéppel együtt elhelyezett dinamógépet megfelelő tűzveszélymentes helyen állítják fel s az áramot könnyen hordozható kábeleken vezetik a munka színhelyére, ahol a fehérre izzított platinadrót egy-kettőre elvégzi munkáját.

Nem is szorul magyarázatra, hogy az elektromos áram ilyenén való felhasználása mennyire előnyös és gazdaságos lehet; gondoljunk csak a mindinkább rosszabbodó munkásviszonyokra, a döntési munka gyors és olcsó voltára, a termelési apadéknak a minimumra való leszorítására... és dobjuk el ócska fejszéinket és ives fűrészünket!

(G.)

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Özvegy gróf Esterházy Ferenczné született Lobkovitz Berta hercegnő kinevezte ifj. *Véssey* Ferenc okleveles erdész kabolói erdőgondnokot a galanthai és fraknói gróf Esterházy-nemzetség idősebb fraknói ága részére alapított tatóvárosi elsőszülöttségi hitbizomány és a devecseri szabadrendelkezésű uradalom összes erdeinek főerdészévé és megbizta a tatói főerdőhivatal vezetésével.

*

A gör. kel. szerb kongresszusi választmány a szerb zárdai erdőbirtokra Karlócza székhelylyel *Ljustina* Mihály okl. erdészt választotta meg erdőtisztül, aki a szerb érsek-patriárchia dájai uradalmát is kezelni fogja.

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi XIX. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Burger Artur</i> : Gyergyóban.....	945
<i>Nagy Károly</i> : A vízjogi törvény módosításáról.....	946
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. I. Felhívás a Horváth Sándor-alapítvány jutalomdíja ügyében	959
II. Felhívás a f. évi segélyek ügyében	960
IRODALOM. Könyvismertetések. — Kereskedelmünk és iparunk az 1908. évben. — A magyar áruforgalmi statisztikai értékmegállapító bizottság jelentése	961
KÜLÖNFÉLÉK. Ujházy Dénes †. — Tanulmányut a máramarosi hava- sokra. — Tüz Pojána-Mörulon. — Uj kütüzőrudak. — Fadöntés elektromos árammal.....	962
Változások és kiténtések az erdészeti szolgálat köréből	969
HIRDETÉSEK	I—XVIII

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi XIX. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint a) faeladási hirdetéseknel 30 fillér, b) más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön melléletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonkint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

MAGYAR FAKERESKEDŐ

Budapest, V., Nagykorona-utca 32/b.

a legelterjedtebb magyar fakereskedelmi szaklap, melyet minden bel- és külföldi fatermelő olvas.

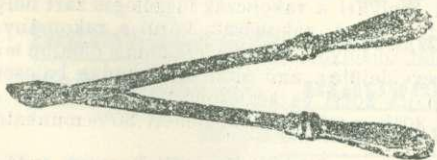
LEGALKMASABB KÖZLÖNY

ERDŐ-és FAELADÁSOK HIRDETÉSÉRE

Mutatványszám ingyen.

(1. XXIV. 17.)

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

kiválóan alkalmas fiatal vágások felnyesésére, csemete visszavágásra stb. 5. cm. vastagságig zuzódás nélkül simán vág. Árak csomagolással együtt 8.70 kor. darabonként

GEITTNER és RAUSCH cégénél BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8/Erl

(2. XX. 17.)

ROBOZ ÖDÖN ÉS TÁRSA
keményfakivitel
Budapest, V., Váci-kört 82a.

Vesznek min-ennemu keményfat és pedig tölgy-,
kőris-, jávor-, hars-, szil-, gyertyán-, bükk-, éger-,
cseresznye-, körtefát stb. gömbölyű és metszett
állapotban.

(4. XII. 9.)

A VADÁSZ-VIZSLA

Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat- és gyógykezeléshez. Irta: STARK DEZSŐ főeredész.

Harmadik, bővített kiadás 10 művészi vizslaképpel.

Ára: 2 K bérmentve.

A szerzőnél: Drávata mási (Somogy megye).

(3. - 9)

Bóra-féle iparvasuti szabadalmazott új asztallapos (1) és szálfá-szállító (2) alvázak kocsik és új önműködő, átmenő kézi csoportfékje.

A régi rendszereknél könnyebb, szilárdabb és másélszeres hordképességű.

Az ütközők és a fékezőállványok úgy az asztallapos (1), mint a széthuzható hosszfá-szállító, forgószámolyos (2) kocsirendszereknél az alvázak helyett az

(1)-nél az asztallapra, a (2) nél a forgószámoly külső oldalára egy magasságban van szerelve és így az asztallapra ágyazott ütköző a forgószámolyon ágyazott ütközővel a kétféle kocsik között is összeakasztható. Az ütközők ezen új szerelési rendszere folytán a gőzmozdony teljes vonó- vagy tolóerejét, mint a nagyvasutaknál, veszély nélkül kihasználhatja, mert az alvázak kinyomása vagy keresztbe tolása itt kizárt, ennél fogva teljes személybiztonsága is.

Az új önműködő kézi csoportfékkel, miután egy fékes több kocsit tud fékezni, az eddigi 4 tonna helyett legalább 50 tonna fékezési eredményt tud kifejteni, 4 kerék helyett 32 kerékre elosztva és így hatásosabb fékezés mellett, az egyes kerékek túlfékezése, azaz kigödrözése is teljesen kizárt.

Az új rendszerű hosszfá szállító kocsik (2) forgószámolyán egy biztonsági rakoncza-kikapcsoló készülék van, melynek a rakoncza függőleges zárt helyzetét maga a rakomány önsulya biztosítja. A rakoncza közül a rakománynak okozatos lebecsajjtását szintén saját önsulya eszközli a lerakodási oldalon mindkét rakoncza-nál önműködőleg és egyidejűleg, ami által a lerakodás baleset kizárása mellett gyors. Ezen két újítja kocsik és kézi csoportfékrendszernél szemlézetben 75%^o, üzemköltségben 80%^o megtakarítása mellett 30%^o munkatöbblet is érhető el.

E kocsik megtekinthetők az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak erdő- és bányászemében Gurahonczon, Arad megye (Magyarország).

Ismerető ábrákkal ellátott leírást kívánatra küld ugyanonnan Bóra Elemér szabadalomtulajdonos, Gurahoncz, Arad megye. (6. VI. 3.)

Élő vadat: élő nyulat, foglyot, fácánt, őzet, szarvast, mindenemű szőrmes vadat és madarat bármely mennyiségben magas áron veszek és ajánlatokat kérek.

Nyulak tömeges befogására való saját hálókat és a befogást vezető egyént díjtalanul rendelkezésre bocsátom, esetleg foglyok fogására szolgáló hálókat is.

Biztosíték és magyar uradalmaktól való elsőrendű referenciák rendelkezésre állanak.

Julius Mohr jun. Königlicher Hoflieferant, Wildexporteur, Tier-grosshandlung, Ulm a. D. (7. VI. 6.)

MAGYAR FAIPAR ÉS FAKERESKEDELEM

A hazai faipar, fatermelés és fakereskedelem szaklapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-U. 61.

Fakereskedőknek szánt faárverési hirdetmények és erdő-eladások közzetételére legalkalmasabb organum. (5-7)

**SZLAVÓNIAI KOCSÁNYOS ÉS
KOCSÁNYTALAN**

Vető tölgymakkot

**legmagasabb csirakéesség sza-
vatolásával, utánvét nélkül leg-
olcsóbban szállit:**

Vessel György

Budapest, V., Tőzsde. (9. VI. 3.)

Árak jutányosak !	Kizárólag magyar ipar és termelés	Árak jutányosak !
Szigorú szolid és lekülsimeretes ügykezelés és pontos kiszolgálás	 STAINER GYULA Csás. és kir. udv. szállító. KÖRMEND (Vas m.) Magyar magpergető gyár, erdészeti magkereskedés, csemete nagytermelés AJÁNL! az 1895. évi XVII. törvénycikk és ennek végrehajtására kiadott 38286/1896. sz. magas miniszteri rendelet értelmében. (10. IV. 2.)	Magvaim és csemegeim megbízhatóságát napról-napra berkező elismerő levelek bizonyítják
	Kocsányos kocsánytalan cser } a legmagasabb fajtisztaság és csiraképeség törvényszabta szavatolása mellett. } följegyzet	
	Jegenyefenyőmagot (abies-pectinata.) még el nem ért kiváló minőségben.	
	Mindennemű lombmagvakat saját szedőim által, érett állapotban gyűjtve.	
	Gyümölcsmagvakat elismert, megbízható minőségben, saját módszerem szerint tisztítva.	
	Tülevelű csemetéket, lomblevelű csemetéket, disz- és sorfákat, gyümölcsvadonocokkat, élősövény csemetéket stb. saját magvaiból, evelve, minden éghajlatnak megfelelő termelőhely felhasználása mellett.	
	Előjegyzések őszi és tavaszi szállításra alázattal kértnek.	
Árak jutányosak !	A kontinens első és e szakmában legnagyobb vála'ta	Árak jutányosak !

Erdőgyakornoki állást keres: 5 gimnáziumot végzett, erős testalkattal bíró fiatal ember. Czim a kiadóhivatalban. (11. II. 2.)

A gróf Ballestrem-féle erdőhivatal Csacza f. évi november vagy december hó 1-re több erdővédet keres, kiknek erdőőri szakvizsgájuknak kell lenni, a német nyelvet szóban és írásban, a tót nyelvet pedig szóban birják. Kezdőfizetés évi 1400 K, szabad tüzelő, lakás, egyenruha és szántóföld- és rétilletmény.

Jelentkezések azonnal a fenti erdőhivatalhoz intézendők, melyekhez a szakvizsga és eddigi működési bizonyítványok csatolandók. (12. II. 2.)

50,000 darab egyéves amerikai kőriscsemete eladása. Zenta város tanácsa az 1909. év őszi vagy 1910. év tavaszi erdősitésekre 50.000 darab egyéves amerikai kőriscsemetét elad, ezer darabonként, csomagolva és a zentai vasuti állomáshoz szállítva, 4 korona árban.

Megrendelések Zenta város tanácsához küldendők.

Ujvidék, 1909 szeptember 11. napján.

(13. II. 1.)

Erdőgondnokság.

Pályázati hirdetemény. 3256/1909. szám. — Az alólirott m. kir. erdőhivatalnál egy I. osztályu altiszti (famesteri) állásra pályázat nyittatik.

Ezen állással a következő javadalmazás van egybekötve: 800 K fizetés, 200 K személyi pótlék, 160 K lakbér, 100 K egyenruhaátalány, 36 *ürm*³ kemény tűzifa és 4 kat. hold földilletmény, avagy ez utóbbinak megváltása.

Ezen állásra pályázók az építészet körül szerzett gyakorlati, valamint a rajzolás és költségvetés szerkesztésében való jártasságukat okmányilag igazolni tartoznak. Az állami szolgálatba újonnan belépni kívánók, kell hogy igazolják továbbá ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőkéességüket kincstári erdészeti orvos, vagy vármegyei tisztí orvos, avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal; életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal; a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való bírását ugyancsak beigazolni tartoznak.

Ezenkívül különös suly helyeztetik arra, hogy a folyamodó az erdőhivatalhoz tartozó kegyuri templomok és templomtornyok legmagasabb és a legnehezebben hozzáférhető részeibe is fölmenni és ott az előforduló építési-javítási munkákat személyesen fölvenni és a helyszínen ellenőrizni képes legyen. A folyamodó ezen képességét kérvényében határozottan említse fel. A fentiek értelmében fölszerelt, sajátkezüleg irt folyamodványok f. évi október hó 30-ig az alólirott m. kir. erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Apatin, 1909. évi szeptember hóban.

(14)

M. kir. erdőhivatal.

Faeladási hirdetemény. A kászonyjakabfalvi közbirtokosság nevében alólirottak ezennel közhírré teszik, hogy a birtokosság a tulajdonát képező Csomod és Heveder nevű erdőrészekben a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 59888/907. sz. alatt megadott engedélye következtében 314·22 kat. holdra becsült 39640 *m*³ gömbölyű luczfenyőhaszonfát, 4621 *m*³ luczfenyőkérget és 5874 *m*³ luczfenyőtűzifát tartalmazó fakészletét 228515, azaz Kétszázhuszonnyolczezeröttszáztizenöt K kikiáltási árban 1909. évi október hó 12-én délelőtt 10 órakor a községházánál megtartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen el fogja adni.

Árverezők az árverezést vezető elnök kezéhez még az árverezés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10⁰/o-át bánatpénzképen letenni kötelesek. Az egykoronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a kikiáltási ár 10⁰/o-ának megfelelő összeggel vagy óvadékképes értékpapírral látandók el és abban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Utó- vagy távirati ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az erdő fatömege becsértéken alól eladatni nem fog. Az árverési és szerződési feltételek, valamint a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a községi előjárásánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kászonjakabfalva, 1909 szeptember 14. (15)

István János
birt. jegyző.

László András
községi bíró.

Csutak Albert
birt. elnök.

Termelt gömbölyű fenyőmúfa-, fenyőműhasábfa- (cellulozefa-) és lány tűzifaeladás. 76281/I/B/1/1909. szám. — A lipótvári főerdőhivatal helyiségében folyó évi október hó 20-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan megtartandó versenytárgyaláson, zárt írásbeli ajánlatok útján, az alábbi csoportosítás mellett a következő faanyagok kerülnek eladásra:

I. csoport: A maluzsinai erdőgondnokság Maluzsinka nevű völgyében levő rakodóhelyeken: 1203·92 m³ 12—25 cm középátmérőjű és 456·70 m³ 26 cm és ennél vastagabb középátmérőjű lucz- és jegenyefenyő szál- és rönköfa; 2702 ürm³ hántott fenyőműhasáb- (cellulozefa), 2646 ürm³ lány hasáb- és dorongfa, 1307 ürm³ selejtes lány hasáb- és dorongtűzifa.

II. csoport: Az ószadai erdőgondnokság koritnicziai és revuczai rakodóhelyein levő 1353 ürm³ hántott fenyőműhasáb- és 975 ürm³ lány hasáb- és dorongtűzifa.

III. csoport: A tátrai erdőgondnokság szepesszombati és tátrai rakodóhelyein levő 426·58 m³ 12—24 cm középátmérőjű és 48·35 m³ 26 cm és ennél vastagabb középátmérőjű lucz- és jegenyefenyő szálfá.

Ajánlatok csakis az egyes eladási csoportok összes faanyagára tehetők, csoportonként, vagy akár több csoportra egy ajánlatban.

A csoportok faanyagaira s azok kikiáltási áaira vonatkozó részletezett adatok, a versenytárgyalási föltételek, ajánlati űrlap és borítékok a földmivelésügyi minisztérium I. B. erdészeti főosztályánál, a lipitújvári főerdőhivatalnál s az illetékes erdőgondnokságoknál beszerezhetők.

Budapest, 1909. évi szeptember hóban.

(16)

Az m. kir. földmivelésügyi miniszter.

Legjobb minőségű **kocsányos** és **kocsánytalan**

tölgymakkot

kittűnő csirakéességű

jegenyefenyőmagot

tülelevelű, lomblevelű és gyümölcsmagvakat, —
Erdősítési czélokra több millió saját nevelésű **tülelevelű**
és **lomblevelű csemetét,** diszfát, sorfát **párosításhoz**
iskolázott **gyümölcsvadonczot, vadetetésre csicsó-**
kát, vadgesztenyét szállít

FARAGÓ BÉLA

császári és királyi
udvari szállító

Zalaegerszeg.

➡ **Árjegyzéket szivesen küldök.** ➡

(S. IV. 3.)

Tölg- és más fanemű műfa, valamint tűzifa eladása tövön. 76007/I/B/1/1909. szám. — A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó lippai m. kir. erdőgondnokság A) gazdasági osztályának 18. tagja a) erdőrésztben 1910. évre 40-80 kat. hold kiterjedésben kitűzött egy évi vágásterületén tövön felbecsült tölg, cser, bükk, kőris, juhar és egyéb alárendeltebb fanemekből álló tövön felbecsült faállományának értékesítése iránt a lippai m. kir. főerdőhivatal hivatalos helyiségeiben 1909. évi október hó 4-én délelőtt 10 órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni.

Bánatpénz 2635 korona.

Kikiáltási ár 26.346 korona.

Az általános árverési és részletes szerződési feltételek a lippai m. kir. főerdőhivatalnál s a lippai m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekinthesők s ugyanott úgy azok, mint az ajánlati űrlapok és borítékok díjmentesen megszerezhetők.

Budapest, 1909. évi szeptember hó 7-én.

(17)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Tölgyfaeladás tövön. 74877/I/B/1/1909. szám. — A tótsóvári m. kir. erdőhivatal helyiségében 1909. évi október hó 14-én délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános versenytárgyaláson zárt írásbeli ajánlatok útján tölgyfaanyagok a következő csoportosítás mellett kerülnek eladásra:

1. csoport: A delnekakasfalvai erdőgondnokság „A” üzemosztály 25. tagja 2. sz. erdőrésztletén 21'28 kat. holdon kijelölt és mintegy 539'1 m^3 műfa- és 132'0 m^3 tűzifatartalommal becsült 860 darab tölgyfatörzs. Kikiáltási ár 7376 K 80 f. Bánatpénz 740 K.

2. csoport: A delnekakasfalvai erdőgondnokság „A” üzemosztály 27. tagja 1. sz. erdőrésztletén 61'46 kat. holdon kijelölt és mintegy 5456 m^3 műfa- és 1358'7 m^3 tűzifatartalommal becsült 8536 darab fatörzs. Kikiáltási ár 68.714 K 43 f. Bánatpénz 6900 K.

3. csoport: A delnekakasfalvai erdőgondnokság „A” üzemosztály 27. t gja 2. sz. erdőrésztletén 62'10 kat. holdon kijelölt és mintegy 1887'5 m^3 műfa- és 1158'6 m^3 tűzifatartalommal becsült 3766 darab tölgyfatörzs. Kikiáltási ár 32.433 K 03 f. Bánatpénz 3250 K.

4. csoport: A paraszniai erdőgondnokság „A” üzemosztály 12. tagja 23. sz. erdőrésztletén 10'00 kat. holdon kijelölt és mintegy 83'9 m^3 műfa- és 353'1 m^3 tűzifatartalommal becsült 1075 darab fatörzs. Kikiáltási ár 2481 K 10 f. Bánatpénz 248 K.

5. csoport: A paraszniai erdőgondnokság „A” üzemosztály 12. tagja 22. sz. erdőrésztletén 30'00 kat. holdon kijelölt és mintegy 796'5 m^3 műfa- és 892'9 m^3 tűzifatartalommal becsült 4545 darab fatörzs. Kikiáltási ár 14.081 K 90 f. Bánatpénz 1410 K

A versenytárgyalási általános és részletes föltételek, valamint az ajánlati űrlapok és borítékok a földművelésügyi minisztérium I. B. erdészeti főosztályában, a tótsóvári erdőhivatalnál, valamint a delnekakasfalvai és paraszniai erdőgondnokságoknál beszerezhetők.

Budapest, 1909. évi szeptember hóban.

(18) *A m. kir. földművelésügyi miniszter.*

Pályázat. 5177/1909. sz. — A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett egy elsőosztályu altiszti, két másodosztályu altiszti és egy erdőlegényi előléptetés esetén három másodosztályu altiszti, illetve négy erdőlegényi, esetleg segéderdőőri állomásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyittatik.

Az ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban körülírt szakképzettséget, az államerdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket 1909. évi október hó 31-ig a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

Beszterczebánya, 1909. évi szeptember 17-én.

(19) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Vadászgyakornoknak ajánlkozik 7 nyelvet beszélő, jó családból való, törekvő, 19 éves fiatal ember. Csupán ellátást kíván. Czim: Drahos Vilmos, Galgóc (Nyitra m.). (20)

A pécsi káptalan, az uradalmában nyugdíjazás folytán üreedésbe jövő bakonyi **főerdési** állásra f. é. december hó 1-ig pályázatot hirdet. Fizetés:

1. Bakonyán szabadlakás és házikerten kívül
2. készpénzben 1600 K;
3. terményválttság czimén 400 K;
4. tisztijutalék, az erdei tiszta jövedelem 3%, kb. 1200 K;
5. 48 ürköbméter kemény hasábfá;
6. 3 drb tehén- és 3 drb növendéktartás;

7. 3 drb göbe és malacjai tartása;
 8. 2400 □-öl tavaszi föld, 2000 □-öl kaszáló;
 9. kocsi és lovak az uradalomtól; a lovak részére 26 q zab,
 50 q széna, 50 q szalma.

Pályázhatnak a selmeczbányai kir. akadémiát jó sikerrel végzett okleveles erdészek. Az állás 1910 jan. 1-én elfoglalandó. Pályázati kérvények a káptalani uradalom jószágkormányzóságához küldendőek Pécsre, Káptalan-u. 4. sz. (21. III. 1.)

Faarverési hirdetmény. F. 24/908. sz. — Közhírré tétetik, hogy Fehéregyház község „Hábesz“ nevű legelőjén levő, — 12.951 korona 40 fillérre becsült — 174 drb tölgyfájának szóbeli, de a szóbeli árverés kezdetéig szabályszerű zárt írásbeli árverés útján leendő eladására a versenytárgyalás 1909. évi november hó 3-ik napjának d. e. 10 órakor ezen község irodájában megtartatni.

Kikiáltási ár 12.951 korona 40 fillér.

Versenyezni óhajtók kötelesek a versenytárgyalás előtt bánatpénzül a kikiáltási árnak 10⁰/₀-át készpénzben, vagy óvadékképes papirokban az árverési bizottság kezéhez letenni, ugyszintén az írásbeli ajánlatok megfelelő bánatpénzzel látandók el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a hivatalos órákban a fehéregyházi körjegyzői irodában (u. p. Dipse, Beszterczenaszód m.) megtekinthetők.

Fehéregyház, 1909 szept. 14-én.

Kimpián Sándor,
 körjegyző.

Schneider Mihály,
 főbíró.

(22)

Erdőeladás. A nagyváradi lat. szert. káptalan tulajdonát képező és Bihar megyében fekvő „ábriházi“ 11 kat. holdas, a bagaméri u. n. „györgyéri“ 16 kat. holdas, a „hegyközujlaki“ 13 kat. holdas, a „krajnikfalvi“ 8 kat. holdas, a „belényes-szép-laki“ 8 kat. holdas és az „urszádi“ 44 kat. holdas, a folyó év őszén tarolás alá kerülő, egy évi erdővágásainak összes földfeletti fatömege zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik, miért is venni szándékozók kéretnek a megajánlandó vételárnak legalább is tíz százalékát kitevő készpénzzel, mint bánatpénzzel ellátott, sajátkezü-

leg aláírt s kellően lepecsételt ajánlataikat a folyó évi október hó 18-ik napjának délelőtt 10 órájáig Papp Imre káptalani uradalmi főtiszt kezeihez annál is inkább beadni, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az eladási feltételek egy példányát tartozik ajánlattevő elfogadólag aláírva ajánlatához csatolni, ezen feltételek alólirott nál bármikor beszerezhetők.

Nagyvárad, 1909. évi szeptember hó 18-án.

Török László,
káptalani erdőmester.

(23) (Utánnymás nem díjazatik.)

Erdőőri szakiskolába leendő felvételhez, megfelelő gyakorlat elsajátítás végett, 17 éves, ép, erős, egészséges, jó családból származó fiatal ember azonnali belépésre mint gyakornok alkalmazást keres.

Megkeresések „Gyakornok“ jeligére (Tevel, Tolnamegye) postestante kéretik.

(24)

Pályázati hirdetmény. 3172/1909. sz. — Alulírt m. kir. erdőhivatal kettő, illetve időközi nyugdíjazás esetében három II. osztályu, erdészeti altiszti előléptetés esetén kettő, illetőleg három erdőlegényi és segéderdőőri, még pedig az állományszerű illetményekkel javadalmazott állásra pályázatot nyit.

Az altiszti állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az államerdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismeretükről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt sajátkezüleg irt kérvényüket előljáró hatóságuk, eddig állami szolgálatban nem állók pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján, folyó évi október hó 30-ig az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Orsova, 1909. évi szeptember hó 19-én.

(25)

M. kir. erdőhivatal.

Tölgymakk. A kutjevoi (Slavonia) uradalom f. évi október hó 1-től egészséges és elsőosztályu kocsántalan tölgymakkot (*Quercus robur*) egész waggonrakományokban szállít az eszékbatrinai h. é. vasuti vonalon fekvő Čaglin vagy Ljeskovicica vasuti állomásról. Írásbeli megkeresések az uradalom intézőségéhez Kutjevóra (Slavonia) küldendők.

Kutjevoi uradalom.

(26)

(Slavonia.)

Árverési hirdetmény. 819/909. sz. — Szenterzsébet község (Szeben vármegye, a nagyszebeni vasutállomástól $3^{9/10}$ km távolságra) eladja a község közelében lévő „Kirchenwald“ nevű erdő-részből 874 darab, mint haszonfa kiválóan alkalmas tölgytörzset (a becslés szerint $874 m^3$ haszonfa és $175 m^3$ tűzifa), a községi irodában folyó évi október 13-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen.

A kikötött bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok az árverés kezdéséig is elfogadtnak.

Kikiáltási ár 15.900 K. Bánatpénz 10⁰/o.

A részletes föltételek a községi irodában megtekinthetők.

Szenterzsébet, 1909. évi szeptember hó 23-án.

(27)

A községi előljáróság.

Árverési hirdetmény. 5479/1909. sz. V. t. — Ezennel közhirrre tétetik, hogy Besztercze szab. kir. város tölgyszálerdő üzemosztályában a második fordulósakra előirt IV. tag. 4. számú osztályának 75-53 hold területén találtató 1—6714. számmal jelölt tölgytörzsek Besztercze szab. kir. város tanácsánál 1909. évi október hó 25-én tartandó zárt írásbeli versenytárgyaláson kerülnek eladásra.

A 9242-19 köbméter műszaki és 2039-16 köbméter tűzifára becsült fatömeg kikiáltási ára 216.510 kor. 55 fillér. Az erdőterület a beszterczei városi állomástól mintegy négy kilométernyi távolságra esik.

A zárt írásbeli ajánlatok a fent megjelölt napon délelötti 11 óráig a városi tanácsnál a polgármester kezéhez benyujtandók.

A kikiáltási ár után 10⁰/o-ban kiszámított bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló hivatalos nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Bánatpénz letehető készpénzben, óvadékképes értékpapirokban vagy végül a beszerzei hitel- és előlegező egyletnél és a beszerzei kerületi takarékpénztárnál elhelyezett takarékbetétekben.

Az ajánlati és részletes szerződési feltételek aláírott városi tanácsnál a hivatalos órák alatt betekinthesők és érdeklődő feleknek kívánatra posta útján bérmentve megküldetnek.

Az ajánlati és részletes szerződési feltételeknek meg nem felelő, továbbá táviratilag feladott és elkésve érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Beszerze, 1909 szeptember 15-én.

(28. II. 1.)

A városi tanács.

Erdei faesemete-eladás. 1909. évi őszi, illetve 1910. évi tavaszi szállításra

635000	drb	1	éves	kocsányos tölgyesemete, <i>Quercus pedunculata</i>
875700	"	2	"	" " " "
416000	"	3	"	" " " "
662000	"	1	"	kocsánytalan " " sessiliflora
262000	"	2	"	" " " "
20000	"	2	"	molyhos " " pubescens
2900	"	3	"	átiskolázott szilfacsemete, <i>Ulmus campestris</i>
420000	"	1	"	kőriscesemete <i>Fraxinus americana</i>
26000	"	2	"	" " " "
121000	"	1	"	" " " " ornus
600	"	2	"	átiskolázott hársfacsemete <i>Tilia grandifolia</i>
6000	"	2	"	hársfacsemete (magoncz) " "
40000	"	2	"	" " " " parvifolia
51000	"	1	"	ákácsemete, <i>Robinia pseudoacacia</i>
4000	"	1	"	diófacssemete
1070000	"	3	"	luczfenyőmagoncz <i>Picea excelsa</i>
70000	"	3	"	erdeifenyőmagoncz <i>Pinus silvestris</i>
203000	"	2	"	feketefenyőmagoncz <i>Pinus austriaca</i>
150000	"	2	"	banksfenyőmagoncz <i>Pinus banksiana</i> .

A csemeték mind elsőrendű minőségűek.

Junghans E. erdőgondnoksága.

(29. III. 1)

Lunkasprie, u. p. Dobrest (Biharmegye).

Betöltendő főerdészi állás. Alulírott uradalmi főbérnökségnél főerdészi állás betöltendő 1910. év január hó elsején.

Az 1879. évi XXX. törvényczikkben előírt képesítéssel bíró államvizsgázott erdészek, bizonyítványmásolatokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Uradalmi főbérnökség, Alsólendva czimre terjeszszék be, hol az állással járó javadalmazás és egyéb feltételek is megtudhatók. (30)

Tölgyfaeladási hirdetmény. A vadászerdői m. kir. erdőéri szakiskolához tartozó vadászerdői, mosnicza-bisztrai és gyiroki erdőrészeknek 1909. évi vágásaiban részint kitermelt, részint gömbölyű állapotban lévő tölgyfaanyagának az alábbi csoportokban történő eladása céljából folyó évi október hó 14-én d. e. 9 órakor a szakiskola irodahelyiségében nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Az eladás alá kerülő anyag és kikiáltási ár, valamint a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverelő bizottságnál leteendő 20%-nyi bánatpénz a következő:

A) Feldolgozott anyag.

I. csoport: Vadászerdői erdő „B” gazdasági osztály.

388 darab a m. kir. államvasutak szabványméreteinek megfelelő különböző mérettel bíró 38·947 köbméter váltótalpfa.

23 darab 2·5 m hosszú ütközési talpfa.

42 darab 2·7 m hosszú goliáttalpfa.

181 darab 2·5 m hosszú közbenső talpfa.

175 darab 2·2 m hosszú II. oszt. közbensőtalpfa.

Az I-ső csoport anyagának kikiáltási ára 3770 korona.

Bánatpénz 754 korona.

II. csoport: Vadászerdői erdő „D” és „E” gazdasági osztály.

469 darab a m. kir. államvasutak szabványméreteinek megfelelő különböző méretű 49·396 köbméter váltótalpfa.

15 darab 2·5 m hosszú ütközési talpfa.

36 darab 2·7 m hosszú goliáttalpfa.

171 darab 2·5 m hosszú közbenső talpfa.

166 darab 2·2 m hosszú II. oszt. közbenső talpfa.

A II-ik csoport összes anyagának kikiáltási ára 4275 korona.

Bánatpénz 855 korona.

III. csoport: Mosnicza-bisztrai erdő.

157 darab a m. kir. államvasutak szabványméreteinek megfelelő különböző méretű 18·355 köbméter váltótalpfa.

Kikiáltási ár 1102 korona.

Bánatpénz 220 korona.

IV. csoport: Vadászterdői erdő „B“ „C“ „D“ gazdasági osztály.

255 darab különböző méretű 49·907 köbméter négyélű gerenda.

Kikiáltási ár 2995 korona.

Bánatpénz 600 korona.

V. csoport: Vadászterdői erdő D gazdasági osztály.

388 darab akóhordódonga.

Kikiáltási ár 1009 korona.

Bánatpénz 202 korona.

B) Gömbölyű állapotban levő tölgyfaanyag.

a) Mosnicza-bisztrai erdőrészben:

I. csoport	129 drb	96·661 m ³ .	Kikiáltási ár	2268 K	Bánatpénz	454 K
II.	126	101·246	„	2469	„	494
III.	127	102·100	„	2445	„	489
IV.	122	91·572	„	2233	„	447
V.	130	97·715	„	2309	„	462
VI.	129	97·338	„	2338	„	468
VII.	128	93·485	„	2159	„	432
VIII.	127	93·338	„	2196	„	439
IX.	124	88·101	„	2116	„	423
X.	131	94·798	„	2258	„	452
XI.	128	87·739	„	2107	„	421
XII.	125	87·482	„	2084	„	417
XIII.	132	94·128	„	2236	„	447
XIV.	132	93·317	„	2202	„	440
XV.	124	89·340	„	2139	„	429

b) Gyiroki erdőrészben:

I. csoport	172 drb	70 086 m ³ .	Kikiáltási ár	1222 K	Bánatpénz	244 K
II.	167	65·212	„	1151	„	230
III.	170	71·000	„	1260	„	252
IV.	172	83·588	„	1436	„	287
V.	173	88·695	„	1514	„	303
VI.	167	86·445	„	1483	„	297
VII.	158	36·226	„	1489	„	298
VIII.	169	88·820	„	2534	„	507
IX.	170	38·127	„	1525	„	305

A részletes feltételek a vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Vadászerdő, 1909. évi szeptember hó.

(31)

M. kir. erdőőri szakiskola.

Pályázati hirdetés. 1909/308. sz. — Az alulírott uradalmi erdőhivatal kerületében lemondás következtében megüresedett erdőgyakornoki állásra pályázat nyitattik.

Ezen állással következő javadalmazás van egybekötve: 1200 K fizetés, 240 K személyi pótlék, a nyári munkálatok idején az uradalmi birtokok egyikén egy szobából álló szabadlakás, a téli munkálatok ideje alatt (amidőn az erdőgyakornok az erdőhivatal székhelyén lesz köteles lakni) 150 K lakbér és tüzfaváltság; a nyári külsőmunkálatok tartamára 60 K havi pótlék.

Ezen állásra pályázni kívánók felhivatnak, hogy az erdészeti főiskola sikeres elvégzését, eddigi netáni alkalmaztatásukat, ép és egészséges testalkatukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi november hó 10. napjáig alulírott erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Kinevezett köteles állását legkésőbb f. évi december hó 15-ig elfoglalni.

Azonos minősítéssel bíró pályázók közül azok, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek és az oláh nyelvet szóban birják, előnyben részesülnek.

Szászrégen, 1909 szeptember hó 25.

(32. II. 1.)

Báró Bánffy uradalom erdőhivatala.

Faeladási hirdetés. 1898/909. kjzöi. sz. — Közhírré tesszük, hogy Alsóvenicze község tulajdonát képező és a község határában (sárkányi vasutállomástól 20 km) fekvő erdő azon részein levő fatömeg, mely az 1891. évi 13197. szám alatt jóváhagyott rendszeres gazdasági üzemtervben a „B” üzemosztály I. tag 14. és II. tag. 15. osztályát képezi s amely 1907—1929-ig terjedő fordaszaki kihasználásra iratott elő, 262.05 kat. hold kiterjedésű, a nagym. földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 1906. évi 93982—I. A—2. magas rendeletében foglalt engedély alapján egyszerre leendő

kihasznlás végett Alsóvenicze község irodájában 1909. évi október hó 24. napján d. e. 9 órakor tartandó s írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen el fog adatni.

Szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok az árverés napjának délelőtti fél 10 óráig fogadtnak el s a szóbeli árverés befejezte után fognak felbontatni.

Az ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatokban az ajánlott összegnek számmal és betűvel szabályosan kell kifejezve lennie s a zárt ajánlat azzal a záradékkal látandó el, hogy a versenyző az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Végül minden zárt ajánlatnak tartalmaznia kell a meghatározott bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

Az eladás alá kerülő erdőréssz fatömege 49185·54 tm^3 bükkhasábfá, 12568·53 tm^3 bükkdorongfa, 3830·45 tm^3 galyfa, összesen 65584·52 tm^3 tűzifára becsültetett.

Megjegyeztetik, hogy 49185·54 tm^3 fa szerszám- és talpfa.

A kikiáltási ár 78400 K-ban állapított meg, amelyen alul a faanyag eladatni nem fog.

A szóbeli árverésen versenyzők a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 7840 K-át tartoznak bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes állampapirokban az árverelő bizottság elnökének kezéhez letenni.

A becslés, továbbá az árverési és szerződési feltételek Alsóvenicze község irodájában, továbbá a sárkányi m. kir. járási erdőgondnokság irodájában, Sárkányban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Alsóveniczen, 1909. évi szeptember hó 22-én.

Gligore János

körjegyző.

(33)

Niculae Cornic

biró.

Előzetes árverési hirdetmény. Selmech- és Bélabánya sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy folyó évi november hóban, később megállapítandó és közzéteendő határnapon, a város tulajdonát képező erdőbirtokon 1910. évtől kezdődőleg 5, esetleg 10 év alatt kihasználandó épületfa s műfa hozamát árverés alá bocsátja.

Az üzemtervi előírások szerint az 1910—1919. év alatt egyenlő részletekben kihasználható luczfenyőépületfa 16—28 cm mellmagasságu átmérővel 27007 m^3 , 30 cm és feljebb 76715 m^3 ; tölgyépületfa és műfa 16—28 cm és 1821 m^3 , 30 cm és feljebb 7769 m^3 ; bükkműfa 30 cm és feljebb 4225 m^3 ; szil-, kőris- és juharműfa 30 cm és feljebb 614 m^3 ; fenyőrudfa 1242 m^3 .

Felhivatnak a t. érdeklődők, hogy a helyszini bejárásra vonatkozó szándékukat a városi erdőhivatalnál jelentsék be, hol a kihasználandó erdőrészeket s fatömegeinek részletes kimutatása s minden irányu információ beszerezhető.

Selmeczbánya, 1909. évi szeptember 22-én.

(34)

Horváth Kálmán
polgármester.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész. 1. és 2. kötet: Középités tan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Út, vasut- és hidépítés tan. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5. és 1899. (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K, 60 fill. nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül, egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K, ill. 4-50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K, ill. 3 K.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Söltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K, ill. 6 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGÉLŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagykároly). Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMİ LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KORHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNÁLTATTAN KEZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasoovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K 20 fill.

Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezősege. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: Petricssek Adolf. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vizgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévizi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek. —

A dr. Herczel-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala utján kapható.